

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ПОЛЬОВОГО ОФІСУ УВКБ ООН МАРІУПОЛЬ

Березень 2017

ОГЛЯД

Маріуполь - це портове місто, розташоване на березі Азовського моря на півдні Донецької області, на підконтрольній українському уряду території. Східні околиці міста Маріуполь зазнали обстрілу через наближеність до лінії розмежування, що призвело до переміщення населення в межах самого міста. Багато інших поселень уздовж лінії розмежування таких, як Широкине, Талаківка, Чермалик, Гранітне, Маріївка, Піски, а також Авдіївка зазнали значних пошкоджень під час конфлікту. Станом на березень 2017 року, більш ніж 4000 приватних будинків та 150 багатоповерхівок у більш як 40 населених пунктах потребують ремонту після ушкоджень в результаті бойових дій. Об'єкти соціальної інфраструктури (медичні заклади, школи, дитячі садки) та інші служби життєзабезпечення у багатьох містах і селах зазнали значних пошкоджень і потребують відновлення. Крім того, нерозірвані снаряди та міни на таких територіях представляють загрозу життю населення та значно обмежують відновлювальні роботи.

Польовий офіс УВКБ ООН у м. Маріуполь був заснований у серпні 2014 року. На даний момент він налічує 10 співробітників. Зона відповідальності офісу складається з семи районів Донецької області та чотирьох районів Запорізької області, включаючи місто Бердянськ.

СТАТИСТИКА ТА ДАНІ ПРО ПЕРЕМІЩЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

Більшість ВПО залишили домівки на сході, рятуючись від наслідків збройного конфлікту, втративши житло, роботу. Дехто переїжджав для того, щоб уникнути страшних подій. Інші були змушені переміститися через проукраїнські настрої, побоюючись за свою безпеку. За даними Міністерства соціальної політики, у зоні відповідальності маріупольського офіса в березні зареєстровано 297,147 сімей ВПО, із яких 162,854 сімей звернулися за призначенням соціальних виплат. Серед загальної кількості ВПО найбільшу частку складають пенсіонери та інші вразливі групи, такі як люди з обмеженими можливостями, великі родини та неповні сім'ї у порівнянні із кількістю працездатного населення. Більшість ВПО проживають у родичів чи друзів або волонтерів чи винаймають житло. 1-2 відсотки ВПО розміщені в колективних центрах, що найчастіше мають вигляд студентських гуртожитків чи комунальних установ.

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ТА ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА

Правовий захист

УВКБ ООН спільно з виконавчими партнерами БФ «Право на Захист», Проліска та Людина в біді, а також іншими міжнародними та місцевими неурядовими організаціями (НУО), а також місцевими громадами займається розробкою різноманітних програм, спрямованих на захист прав населення. Така діяльність включає в себе моніторинг тенденцій у сфері правового захисту, місцевих процедур та практик, процедур перетину блок-постів, а також можливостей та основних проблем, які постають перед населенням, постраждалим в результаті конфлікту; а також надання індивідуальної допомоги, залучення місцевої громади, налагодження системи комунікації та переадресації людей до організацій-партнерів та урядових установ, таких як клініки, центри психо-соціальної допомоги та центри юридичної консультації. Найбільш вразливі категорії внутрішньо переміщених осіб та осіб, що проживають на лінії зіткнення отримують індивідуальну допомогу для вирішення окремих проблем, які постають перед кожною такою родиною. У багатьох населених пунктах, таких як Опитне, Авдіївка, Красногорівка, Маріївка та Кам'янка реалізовано та удосконалено ряд ініціатив із підтримки місцевої громади, спрямовані на покращення доступу до електроенергії, гігієни, опалення та інше.

Житло та непродовольчі товари

У той час, коли надходження гуманітарної допомоги до територій, прилеглих до лінії розмежування, було значно обмежене, УВКБ ООН, скориставшись тимчасовим припиненням вогню, разом із організаціями-партнерами спромоглися невідкладно надати гуманітарну допомогу в місцевостях, що приймають ВПО. Серед матеріалів, наданих польовим офісом УВКБ ООН у м. Маріуполь у 2015-2017 роках налічуються такі непродовольчі товари, як зимовий одяг (10 100 одиниць), спальні мішки (2 569 одиниць), ковдри (15 812 одиниць), постільна білизна (16 016 комплектів), рушники (13 740 одиниць), каністри для води та відра (6 528) гігієнічні набори, свічки та кухонне приладдя. На додаток, постраждалим господарствам було надано різноманітні будівельні матеріали, необхідні для налагодження хоча б однієї «сухої» кімнати. Будівельні матеріали включали в себе брезент, полімерну плівку, шифер, дерево, скло та цемент. Загалом було надано будівельні матеріали 2 514 домогосподарствам у більш як 15 місцевостях, таких як Мар'їнка, Гірник, Чермалик, Гранітне та Новотроїцьке для проведення екстрених, легких, середніх та важких ремонтів.

Приймаючи до уваги результати сумісної оцінки 2015 р. та численні звернення від ВПО та приймаючої громади щодо невідповідності до зимового періоду, польовий офіс УВКБ ООН у м. Маріуполь реалізував масштабну програму з підготовки до зими. Програма складалася з двох етапів: допомога в натуральному еквіваленті для жителів міст та сіл уздовж лінії розмежування, а також грошова допомога для ВПО в межах зони відповідальності маріупольського офісу. В результаті роботи, 3 833 сімей у селах Піски, Нетайлове, Опитне, містах Мар'їнка, Красногорівка та ін. отримали зимове паливо та теплі речі.

Фінансова допомога надавалась у формі багатоцільових грантів у місті Маріуполь (її отримали 1 367 сімей), а також у формі передплачених банківських карток, які отримали 1 083 сімей ВПО, що проживають у таких населених пунктах, як Великоновосілківський район, Красноармійський район, міста Селідове, Дмитрів, Вугледар, Курахове, Авдіївка та Бердянськ. Польовий офіс УВКБ ООН у м. Маріуполь ретельно координував надання гуманітарної допомоги із представниками місцевої влади, партнерськими організаціями та іншими гуманітарними діячами.

УВКБ ООН планує реалізацію програми допомоги до зимового періоду у 2016-2017 р.р. для задоволення потреб найбільш вразливих сімей на лінії зіткнення. Станом на березень 2017 року Маріупольський офіс УВКБ ООН реалізував тринадцять проектів швидкого реагування у 2016 році та 7 проектів у 2017, націлених на такі сфери, як забезпечення гендерної рівності, підтримка осіб похилого віку та людей з інвалідністю, покращення доступу до соціальних послуг та інформації та інше. Ці проекти були реалізовані в тісній співпраці з місцевими громадами в містах Маріуполь, Красноармійськ, Селідове, Волноваха, Авдіївка, та у селах Гранітне і Чермалик.

Під час моніторингу у сфері правового захисту у 2016 р. особлива увага приділялася ситуації на контрольно-пропускних пунктах претину лінії зіткнення (Новотроїцьке, Мар'їнка, Пищевик). В результаті маріупольський офіс УВКБ ООН підтримав ініціативу місцевих громад встановити навіси для захисту від сонця та дощу людей, що

вимушені чекати в чергах перетину КПВВ більше 3-4 годин, більшість із яких - це люди похилого віку та сім'ї з малими дітьми.

УВКБ ООН працює над плануванням і здійсненням програм підготовки до зими у 2016-2017 роках для усунення виявлених потреб найбільш уразливих домогосподарств в населених пунктах поблизу лінії зіткнення.

У результаті загострення збройного конфлікту у м.Авдіївка у січні 2017 року, більш ніж 300 житлових будинків та квартир було пошкоджено або зруйновано. Пошкоджені джерела електроживлення призвели до несправності централізованої системи опалення (середня температура в квартирах підтримувалася на рівні 13-14, щоб уникнути замерзання труб). У відповідь на цю ситуацію, УВКБ ООН надало пластикові листи, ковдри, постільну білизну, резервуари для води, зимовий одяг і кухонну приладдя для жителів пошкоджених будинків.

ПРІОРИТЕТНІ ПОТРЕБИ ТА ОСНОВНІ ПРОГАЛИНИ

Призупинення соціальних виплат та пенсій ВПО залишається найбільш актуальною проблемою у сфері захисту ВПО. Постанова Кабінету Міністрів № 365 від 8 червня 2016р. окреслила зміни до механізмів призначення/відновлення соціальних виплат та пенсій та ВПО. На додаток до деяких позитивних процедурних змін щодо призначення та відновлення соціальних виплат ВПО та скасування необхідності проставлення штампу Державної міграційної служби на довідках ВПО, постанова посилила зв'язок між статусом ВПО та правом на отримання соціальних виплат та зробила необхідною перевірку тимчасового місця проживання ВПО перед призначенням виплат. Перевірки проводяться управліннями соціального захисту дуже повільно, що обумовлено браком кадрів та ресурсів та призводить до того, що багато вразливих сімей ВПО залишаються без жодних засобів до існування.

Свобода пересування. Запровадження тимчасового порядку на перетин лінії розмежування є гострою проблемою як для ВПО, так і для місцевого населення. Тимчасовий порядок було запроваджено урядом у середині січня 2015 року, згідно з яким усі, хто бажають перетнути лінію розмежування, мають отримати перепустку. Хоча процес отримання перепусток покращився із запуском електронної системи перепусток, свобода пересування залишається обмеженою. Контрольні заходи на лінії розмежування призводять до довгих черг, у яких люди часто мусять чекати годинами у той час, як часті напади на пункти перетину не лише призводять до їх закриття, але й являють собою серйозну загрозу безпеці населення, що очікує в черзі. З огляду на дану проблему, офіс УВКБ ООН передав Державній прикордонній службі України по 4 модулі, оснащені сучасним обладнанням для створення двадцяти робочих місць на КПВВ у м.Новотроїцьке та м.Мар'їнка. Це рішення дозволить покращити умови перетину лінії розмежування прискорити час перетину. Також, Маріупольським офісом було передано Державній службі України з надзвичайних ситуацій по дві палатки обігріву на ці КПВВ. Кожна з палаток обладнана 11 спальними місцями для людей, які не встигли вчасно перетнути контрольно-пропускний пункт та були вимушені залишитися на ніч.

Житло, земля і приватне майно є іще однією проблемою.. У той же час, за відсутності власників, багато приватних домівок на лінії зіткнення окуповані військовими без згоди власника. УВКБ ООН співпрацює із Донецькою державною обласною адміністрацією та центром військово-громадянського співробітництва щодо вирішення проблеми для запобігання можливої шкоди приватній власності.

Безробіття, відсутність житла та засобів до існування є серйозною перешкодою. Втрата приватної власності, заощаджень, бізнесу та просто складна економічна ситуація є основними факторами. ВПО змушені орендувати тимчасове житло за високою орендною платою, яка значно зростає в зимовий сезон. Державна компенсація орендної плати в розмірі 884 грн. є недостатньою для покриття плати за оренду житла, яка фактично складає від 1,200-2,500 грн. на місяць. Обмежені місцем реєстрації, ВПО інформують про недостатні дії з боку влади щодо вирішення проблеми дефіциту тимчасового соціального житла, обмеженого доступу до інформації, консультування та грошової допомоги, а також браку продовольства і медикаментів

УВКБ ООН має на меті заохочувати участь громади, яка має вирішальне значення для кращого реагування на потреби. Крім того, місцеві та громадські організації можуть бути найшвидшим та чи не єдиним можливим способом зв'язку з постраждалим населенням.

КООРДИНАЦІЯ ТА ПРИСУТНІСТЬ

УВКБ ООН, Данська рада у справах біженців, БФ «Право на захист», Гуманітарна Місія «Проліска» та ГО «Людина в біді» встановили ефективні партнерські відносини в галузі правового захисту, сектору з відновлення житла та допомоги непродуктовими товарами. УВКБ ООН також співпрацює з іншими ключовими місцевими та міжнародними партнерами з метою забезпечення ефективної роз'яснювальної роботи з ВПО та постраждалим населенням у межах відповідальності польового офісу УВКБ ООН у м. Маріуполі.

ЗОНА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОЛЬОВОГО ОФІСУ В МАРІУПОЛІ

Контакти:

Діну Ліпкану, Голова офісу, Маріуполь E-mail: lipcanu@unhcr.org Тел: +380 50 445-8843

Адреса: УВКБ ООН, проспект Металургів, 50, Маріуполь, Донецька область, Україна

Електронні посилання:

УВКБ ООН Україна: <http://unhcr.org.ua/en> Twitter: www.twitter.com/UNHCRUkraine Facebook: www.facebook.com/UNHCRKyiv